

26 juny 1941

Ja ve que no és pas plaent de constatar-ho, però és un fet real que la Sardana té enemics, els quals no per incoscient deixen d'ésser perillosos. [Encara que el qualificatiu d'incoscient ja és prou aclaridor, volem remarcar però, que en parlar dels enemics de la Sardana, no ens referim pas als qui d'un quant de temps encà procuren ^{conscientment} ^{afegir} la com una de tant^{es} manifestacions que, ^{com} ^{mes} ^{del} ^{que} ^{semy} i ^{tal} ^{com} la prudència, consideren atentatoris a l'unitat ^{nacional} ^{que} ^{ella} ^{la} ^{imaginen}. ~~En realitat~~ ^{En realitat} aquest ^{enemic} ^{no} ^{li} ^{fa} ^{cap} ^{mal} a la Sardana, en pertorbar la seva llibre ^{estancat} ^{de} ^{moment} ^{contra} ^{riament} a l'lor ^{propòsit}, ^{amb} ^{la} ^{persecució} ^{no} ^{fa} ^{res} ^{més} ^{que} ^{que} ^{estancat} ^{el} ^{desig}; i com que ells ^{per} ^{no} ^{podran} ^{no} ^{modificarà} ^{el} ^{nostre} ^{caràcter}, ^{no} ^{és} ^{difícil} ^{preveure} ^{un} ^{resorgiment} ^{esplendorós} ^{de} ^{la} ^{Sardana}, ^{tant} ^{més} ^{esplendorós} ^{com} ^{més} ^{perquè} ^{hauria} ^{estat}.

Incomparablement més perillós per a l'avenir ^{de} ^{la} ^{Sardana} són els enemics dels quals volem parlar i que ja abans ^{de} ^{la} ^{seua} ^{influència} ^{decadent} ⁱ ^{perniciosa}. ^{En} ^{la} ^{darrera} ^{dècada} ^{del} ^{segle} ^{passat}, ^{el} ^{pensament} ^{atalà} ^{treballa} ^{abundantment} ^{en} ^{l'obra} ^{de} ^{recuperació} ^{de} ^{la} ^{personalitat} ^{en} ^{tots} ^{els} ^{aspectes}. ^{No} ^{podia} ^{la} ^{Sardana} ^{restar} ^{en} ^{fora} ^{d'aquella} ^{meravellosa} ^{resurrecció}, ⁱ ^{comença} ^a ^{redreçar-se} ^{de} ^{la} ^{pregona} ^{decadència} ^{en} ^{què} ^{era} ^{caiguda}, ^{malgrat} ^{els} ^{genials} ^{esforços} ^{d'en} ^{Septentura}, ^{amb} ^{tots} ^{els} ^{mitjans} ^{instrumentals} ^{possibles} ^{desde} ^{el} ^{flamí} ^{fin} ^{el} ^{contrabaix}, ^{amb} ^{tots} ^{els} ^{potpovris} ^{imaginables} (d'avió n'era bon xic culpable el mateix

(2)
Pep Ventura) des de la ~~Sardana~~ i l'òpera italiana de moda fins
a "La Marseillesa" amb tots els intents descriptius més infantils
des del cant de determinats ocells fins "El foc de Castell." ~~El foc~~
~~ia a l'exterior~~ tot mal girbat i ~~mal~~ escrit amb tècnica rudimentària
no redimida, com en ~~una~~ moltes de les sardanes d'en Pep Ventura
per una inspiració cultivada i un gran sentit natural d'estruc-
tura. Foren els merifissims iniciadors del redreçament artís-
tic de la Sardana en Josep Serra, de Perelada, en Soler de
La Bisbal, en Albert Goto, i ~~altres~~ potser algun altre que oblidem,
els quals maldaven amb fermesa per la dignificació de l'art d'escriure
sardanes i aixecar el nivell d'una perfecta correcció al mateix
temps que amb amor afeinyat procuraven ~~rehabilitar~~ l'esperit
catalanès. ^{La sardana} ~~que havia anat perdent~~. Tot al començament del present
segle, la sardana ^{que havia anat perdent} ~~era una salt endavant enorme~~. Fins aleshores la sardana
havia estat, amb ^{l'aparició d'en Garreta} ~~una mica~~ poca per a dansar, sovint molt decantada a prendre
la forma d'un petit poemeta expressiu, (del qual pot servir com a model "Ter-
ty plors" d'en Ventura) i fins i tot descriptiu (com per exemple "El foc d'oració"
del mateix Ventura, amb la soneria de les campanes de l'Angelus, amb l'evocació
melancòlica del cap el tard). Amb en Garreta la ~~sardana~~ tendència poètica
erodeix fonamentalment i arriba a realitzacions d'una perfecció, d'una transcen-
dència i d'una qualitat mai sonniades, posades en relleu amb una
tècnica molt avançada, personalíssima, d'una intuïció meravellosa
i un descriure magnífic, amb un sentit agudíssim, perfecte
de les sonoritats i de les combinacions instrumentals que la col·la
permet. Amb en Garreta la sardana s'alça sobtadament al nivell
del gran art; musicalment, aquella modesta composició destinada ex-

clusivament a l'espai coreogràfic del poble, penetra de cop en les (3)
altres regions sinfòniques amb la mateixa empenya amb que hi pene-
trarem el vals i la mazzurca per obra de Chopin. Amb les oracions
d'en Garreta la Sardana penetra amb tots els honors en la sala de
concerts. Aquesta evolució ascensional de la Sardana no se efectua
però, sense que el seu primitiu caràcter de música ~~vulgarment~~
poble no en sigui. En efecte, en les sardanes d'en Garreta el ritme perd
aquell saccadit monòton i miserios ~~per a aconseguir~~ però propici al balandier
i al saltiró, i per a enriquir-se i embellir-se amb totes les possibilitats líriques
i tornades que ofereix. ~~En les sardanes~~ El dibuix melòdic no és estructural
simètricament a tall de mitges preses de colorata, la tenora no flora
aquelles ~~extirpades~~ ^{facils} melodies que a vibren al cor de la bona gent sen-
zilla, els tibles no enfilen aquells tirallongues de tercera repetidament
vulgars, el sionar no gargoylla els seus obligats ~~estrepitosos~~ que
el pagès esbaldit esbottava amb un pauc d'ulls i de boca badats
els cornatins ~~no~~ ^{rarament} espètequen ~~deixaradament~~ i no arriba
en el moment volgut i esperat aquell tutti fortíssim a base de repe-
tició de la melodia principal dels clars, i acompanyat del clarinet
i inevitable pom pom pom de l'acompanyament que permet
sionar en el gran màxim la puja raiatada dels balladors.

Aquesta ~~seu~~ veritable revolució operada en la minia de la Sardana per en Garreta, revolució preparada per aquells precursors que es deien Serra, Soler, Coto i algun altre i continuada per la immensa majoria per no dir tots els ^{millors} compositors catalans, aquesta revolució que feia de la Sardana una obra d'art sovint ~~admirable~~ exquisida que causava l'admiració

ció i encenia l'entusiasme de propis estrangers a l'europa (4)
que feia de la cobla un organisme musical sense parió en el
mon, incomparablement superior tota el punt de vista artís-
tic a l'orquestra de jar, aquesta revolució donava naixença
a ~~aquells~~ ^{els engls de} perillosos enemics de la sardana que motiven
aquestes ~~batlles~~ ^{batlles} a les fibres d'aquest estob i hi arrencaren
~~festes d'orgues en què~~ ^{festes d'orgues en què} ~~seguia~~ ^{seguia} ~~estiguera~~
~~fonades~~ ^{fonades} des de ben principi; ~~per~~ ^{per} balladors que en les sardanes
a l'estil nou no troben la satisfacció del seu instint primari del
ritme traduint en salts i gambades, ni la inequívoca estructuració
sense entrebancs que els permet comptar descaunadament els cors
i els llargs; 2.ª aquelles persones senilles que troben a faltar
~~les~~ ^{les} melodies embadalidores que fan brandar sucumbent
el cap i s'aprenen de seguida; 3.ª Aquelles persones no tan
senilles, idhuc ilustrades i intel·lectuals, que creuen de bona
fe que la sardana ha estat i ha d'esser sempre com les d'en
Pep Ventura per tal que no perdi el seu caràcter popular i catal-
nès, i no saben o han oblidat que la música de la sardana fa
més d'un segle que ha deixat d'esser genuïnament popular
per a esdevenir creació personal de cada compositor, i que per
tant ha de subjectar-se a l'evolució artística si no vol morir.
4.ª Els músics (o no músics) atacats de vel·litats de compositor

però mancats de preparació tècnica, els quals es venen amb cor ^{no més} (5)
de compondre sardanes del motlle vell a base d'imissió de tota la cobla,
melodistes tendrivoles i apegalores i l'indispensable pom-pom-pom rítmic
de cap a cap dels llargs. 5ª Les cobles de sardanes no arandaes ^{per la paràfrasi,}
trua, les quals s'estimen incomparablement més tocat ^{a primera vista} sardanes ben ramplones
i de tot repò, que no haver d'estudiar sardanes complexes i difícils d'examinar
i interpretació, per boniques que siguin.

Com hem dit abans, tots aquests enemics de la sardana ^{reberen} ~~per~~ de mala
gana l'evolució ~~de la sardana~~ realitzada per en Garriga i els seus seguidors
i ja des del primer moment rondinaren i protestaren. Però com que
això s'engreia en aquella època d'abrandament general per les nostres
coses, els rondinaments i les protestes no trobaren gaire ressò i vulque
no vulques ^{els rondinaments} havien de seguir el corrent. Quan per desgràcia nostra
les discussions polítiques dividiren els catalans en dos ^{campos} ~~grups~~ antagònics
(i d'iaixò ja ja anem); quan entre certs elements pseudo-intel·lectuals
d'influència funestíssima s'inicià i s'intensificà la campanya contra ~~tot~~ allò
que els qualificaven mancomunatament de facialisme, i que encloïa desde
la bellíssima cançó popular fins a l'innocent barretina i l'ingenuitat poètica,
passant per totes aquelles coses que tenien personalitat característica nostra,
^{cap a una nova} en nom d'un universalisme igualitari encaminat a esborrar de la

^{del poble}
cultura ^{insigne} tot allò que tingui de ~~particularista~~ peculiar i desviar la reduïda
a una còpia del model que es pon de moda a cada moment; quan aquestes diverses
circumstàncies es produïren entre nosaltres, el terreny esdevingué cada vegada
més propici als enemics de la Sardana; i aquells balladors que en la
dansa no cerquesen més que la satisfacció d'una necessitat ^{primària} d'expressió rítmica
per a la qual amb ^{el afany} tant o menys en tendien prou; aquelles persones enamo-
rades de les sardanes sense pena ni gloria; aquells compositors orfes de
técnica i aïllats; ~~estancats~~ ^{amb} també d'inspiració mat sovint; aquelles
cobles l'ideal de les quals es poca feina i ben pagada, aprofitaren
el refredament ^{per les coses de pa terra} que en el gros públic ~~amara~~ infiltrant la lluita política
i les campanyes dels pseudo-intel·lectuals per a girar l'aiguja al
seu molí, si en moltes ballades de sardanes els programes eren
curiosament espurats de totes les que no fossin ben bé del motlle vell
del més vell i decrépit, ^{impossible} ~~espurada~~ aquesta cada dia més fàcil
perquè ~~no s'oblia~~ ^{de fer} ~~molts~~ ^{els} motes cobles no desitjaven altra cosa que
no sentir a parlar mai més d'aquelles sardanes ^{condemnatades} del motlle nou que
calia estudiar amb molta cura i perfecció.

Aquesta era la situació quan esclatà el moviment nacional
amb la guerra couregient i la port guerra ^{que} encara ~~estava~~ ^{avui}
fent que la Sardana acumulés, però per tot arreu, almenys

a Barcelona; ~~com~~ ^{rebiu} que el moviment de renovació musical de la Sardana ~~seu~~ ^{impuls} principalment de la capital, no cal dir que aquest moviment s'és aturat, si no és que es troba en franc retrocés, cosa que no sabem amb la poca informació que ara podem tenir, però que ^{no, massa oportunitat} ~~es~~ ~~està~~ ~~de~~ ~~suposar~~.

Quan les circumstàncies actuals passaran, com passen totes les coses d'aquest món que no tenen raó d'ésser, caldrà rampen-
dre la tasca de renovació amb el més gran coratge. Caldrà, obre-
tot, ^{ben activa,} tant a una acció de propaganda ben seriosa i orientada
per tal d'anular l'acció negativa dels enemics de la Sardana,
els quals, amb llur inconsciència, acabarien per destruir
una de les més belles, interessants i genuïnes manifestacions
musicals catalanes. Un dels punts a tocar en aquesta acció
de propaganda és la necessitat de començar a gran
part del públic que la Sardana no s'ha d'edotar
solament amb els peus, que la Sardana pot ésser, i ha
d'ésser música, i música tan bona com la millor

(8)

que ~~de~~ no'n sigui, sense deixar per això d'ésser Sardana
i Sardana balladora, ~~de~~ ^{vaquesta manera} ~~per~~ ^{condicio} en la
qual han de posar gran cura els compositors, si no volen
ésser els ^{modestos} ~~els~~ que ~~matin~~ la Sardana causant de la mort
de la dansa. ~~per tot~~ ^{quant} ~~no~~ ^{per} ~~no~~ ^{no} ~~aturar~~ l'empenta simfònica de la Sardana,
~~per tal~~ ^{per tal} ~~que~~ ^{no s'aturi} ~~res~~ ^{res} ~~no~~ ^{no} ~~ha~~ ^{ha} ~~que~~ ^{que} ~~pervi~~ ^{pervi} d'escriure, adlme per a colla, Sardanes de concert; però
cal evitar a tot preu que la composició de les Sardanes ~~seguen~~ ^{seguen} dansables
^{exclusivament} ~~per~~ ^{per} ~~a~~ ^a ~~man~~ ^{man} dels compositors ineptes.

Per a l'Album d'in Noguera Soler.

26 Juny 1946